

The Need of Teaching and Learning Sex Education Among Teachers, Parents and Students

Sureporn Kritcharoen¹, Petchnoy Singchangchai², Thitiporn Inkathavornwong¹ and Kanchanee Phol-in³

¹M.Sc. (Nursing), Associate Professor,

E-mail: sureporn.k@psu.ac.th

²Ph.D. (Demography), Associate Professor,

⁴M.Sc. (Nursing), Assistant Professor,

Faculty of Nursing, Prince of Songkla University

Abstract

The purposes of this survey research were to study and compare the need of teaching and learning of sex education among teachers, parents and the 2nd, 3rd and 4th level of school students, and to investigate the guideline for sex education curriculum development for the 2nd, 3rd and 4th level of school students, which is accepted by teachers, parents and students. The samples consisted of 150 teachers, 150 parents and 150 students from Songkhla, Phatthalung and Yala provinces. The research tools were sex education needs questionnaire and open-ended questions about sex education curriculum. Data were analyzed by, percentage, mean, standard deviation, F-test and analysis of variance of the difference of post hoc Scheffe-test. Qualitative data were analyzed by content analysis. Results showed that the mean of teachers' need on sex education was considerably high ($\bar{x} = 2.56$), while the mean of sex education need among parents and students was relatively high ($= 2.09$, and $= 2.02$). In addition, the mean of requirement for sex education among teachers, parents and students showed statistical significant difference at the level of ($P < .05$). It was found that teachers, parents and students preferred subject contents focusing on the prevention of not only sexual problems but also premature sexual intercourse, for the 2nd level of secondary school students, for the 3rd level of secondary school students, the emphasis was laid on the areas of accurate and better understanding of sex knowledge. Both the importance of preparations to become mature adults and the ability to solve unexpected problems were stressed in the curriculum for the 4th level of high school students.

Keywords: parents, sex education, students, teachers, teaching and learning

ความต้องการการเรียนรู้การสอนเพศศึกษาของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน

สุรีย์พร กฤษเจริญ¹, เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย², จิตติพร อิงคถาวรวงศ์¹, กัญจนี พลอินทร์³

¹วท.ม.(พยาบาลศาสตร์), รองศาสตราจารย์,

E-mail: sureeporn.k@psu.ac.th

²ปช.ด. (ประชากรศาสตร์), รองศาสตราจารย์,

³วท.ม.(พยาบาลศาสตร์), ผู้ช่วยศาสตราจารย์,

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการการเรียนรู้ การสอนเพศศึกษาของครู ผู้ปกครองและนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2, 3 และ 4 และ 2) เพื่อหาแนวทางการจัดทำหลักสูตรเพศศึกษาสำหรับช่วงชั้นที่ 2, 3 และ 4 ที่ได้รับการยอมรับจากครู ผู้ปกครองและนักเรียน กลุ่มตัวอย่างคือครู ผู้ปกครองและนักเรียนในจังหวัดสงขลา พัทลุง และยะลา จำนวนกลุ่มละ 150 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามความต้องการการเรียนรู้การสอนเพศศึกษา และแนวคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำหลักสูตรเพศศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และการทดสอบ ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟวีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาผลการวิจัยพบว่า ครูมีคะแนนเฉลี่ยความต้องการการเรียนรู้การสอนเพศศึกษาในระดับสูงมาก ($\bar{x} = 2.56$) ผู้ปกครองและนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความต้องการการเรียนรู้การสอนเพศศึกษาในระดับสูง (= 2.09, และ = 2.02) ครู ผู้ปกครองและนักเรียนมีค่าเฉลี่ยความต้องการการเรียนรู้การสอนเพศศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) สำหรับหลักสูตรเพศศึกษาในช่วงชั้นที่ 2 พบว่าครู ผู้ปกครองและนักเรียนต้องการให้สอนเนื้อหาเพื่อให้นักเรียน มีความรู้เรื่องเพศในเชิงป้องกันปัญหาทางเพศและการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ช่วงชั้นที่ 3 เป็นเนื้อหา ที่ทำให้นักเรียนรู้เรื่องเพศอย่างถูกต้องและเข้าใจมากขึ้น และช่วงชั้นที่ 4 เน้นเนื้อหาการเตรียมตัวเป็นผู้ใหญ่ที่ดี และการแก้ปัญหาเมื่อมีเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดเกิดขึ้น

คำสำคัญ: การเรียนรู้การสอน, ครู, นักเรียน, เพศศึกษา, ผู้ปกครอง

บทนำ

ปัญหาเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนเวลาอันสมควร เป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อวัยรุ่น ครอบครัว สังคม และประเทศชาติอย่างใหญ่หลวง โดยเฉพาะวัยรุ่นจะได้รับผลกระทบทั้งทางด้านร่างกาย สังคม จิตใจ และจิตวิญญาณ ผลกระทบที่เกิดขึ้น คือ การตั้งครรภ์เมื่อไม่พร้อม การทำแท้ง การติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์ การสูญเสียความเจริญก้าวหน้าในอนาคต ความภาคภูมิใจในตนเอง รวมทั้งมีตราบาป หน่วยงานหลายหน่วยงานได้แก้ปัญหาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เห็นได้จากอายุการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของผู้ชายและผู้หญิงมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ ปัจจุบันพบว่าอายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของทั้งผู้ชายและผู้หญิง เท่ากับ 15 ปี (กมลชนก เทพสิทธิ์, อมรา ทองหงษ์, อรพรรณ แสงวรรณลอย, สุชาติ จันทรสิริยากร และคำณวน อึ้งชูศักดิ์, 2545) การสำรวจในปี พ.ศ. 2537-2539 พบนักเรียนชายมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุ 17-18 ปี และลดลงเป็น 16 ปี จากการสำรวจในปี 2544 และจากผลสำรวจของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข ในปี พ.ศ. 2539 พบวัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกที่อายุต่ำสุดคือ 11-12 ปี เมื่อสำรวจในปี 2544 พบวัยรุ่นชายมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุ 8 ปี (พิมลพรรณ อิศรภักดี, 2545) เด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เริ่มมีเพศสัมพันธ์ เด็กผู้หญิงอายุ 13 ปี ตั้งครรภ์และติดเชื้อเอชไอวีแล้ว (ปราณี กริฑาภิรมย์, 2544) และจากการสำรวจของอร่ามศรี กฤษณเศรษฐี (2543) พบว่า วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ก่อนเวลาอันสมควร ทั้งแบบเปิดเผยและไม่เปิดเผย ถึงร้อยละ 22.9 โดยที่ครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ยังไม่สามารถเข้าถึงวัยรุ่นกลุ่มนี้ และไม่สามารถให้การช่วยเหลือได้เท่าที่ควร วัยรุ่นต้องจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นตามมาจากความรู้ความเข้าใจที่จำกัด ซึ่งเป็นแนวทางที่ขัดแย้งกับค่านิยมทางสังคม

จากการทบทวนวรรณกรรมของหน่วยงานต่างๆ เช่น องค์การอนามัยโลก โครงการโรคเอดส์แห่งสหประชาชาติ และอีกหลายองค์กรเกี่ยวกับผลกระทบของการเรียนการสอน

เพศศึกษาและอนามัยเจริญพันธุ์ จากทั่วโลก ยุพา พูนขำ (2544) พบว่า การสอนเพศศึกษาช่วยชะลอเวลาการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกในกลุ่มวัยรุ่นที่ยังไม่มีเพศสัมพันธ์ ในกลุ่มวัยรุ่นที่มีเพศสัมพันธ์แล้ว เพศศึกษาช่วยให้วัยรุ่นรู้จักใช้วิธีการคุมกำเนิดอย่างถูกต้องและใช้ทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ และที่สำคัญคือการสอนเพศศึกษาไม่ได้เป็นการส่งเสริมให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์มากขึ้น กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหาเรื่องเพศที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่น จึงมีนโยบายการสอนเพศศึกษาตั้งแต่ปี 2545 แต่ปัญหาเรื่องเพศในวัยรุ่นไม่ได้ทุเลาเบาบางลง แต่กลับทวีความรุนแรงมากขึ้น เพราะวัยรุ่นแสวงหาความรู้เรื่องเพศจากแหล่งความรู้นอกระบบ เช่น กลุ่มเพื่อน และสื่อสารมวลชนประเภทต่างๆ ข้อมูลที่ได้จึงเป็นข่าวลือหรือความเชื่อมากกว่าข้อเท็จจริง (กาญจนา แก้วเทพ, 2543) ในขณะที่พ่อแม่ก็ไม่ได้สอนเรื่องเพศให้กับลูก เพราะเชื่อว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องที่ไม่ควรเปิดเผยไม่รู้ จะสอนอย่างไรและที่สำคัญคือ กลัวเป็นการชี้โพรงให้กระรอก (จิราพร มงคลประเสริฐ, 2545; สุรียพร กฤษเจริญ และ กอบแก้ว สุวรรณ, 2545) ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคประการสำคัญในการสอน เพศศึกษาในโรงเรียนคือ ความเข้าใจและความร่วมมือของผู้ปกครอง ผู้ปกครองมักกังวลว่าครูจะสอนมากเกินไป เด็กอาจนำไปทดลองปฏิบัติและเกิดผลกระทบตามมา ดังนั้น การสอนเพศศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ปกครองก่อน ที่ผ่านมายังไม่มีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความต้องการ การเรียนการสอนเพศศึกษาระหว่างครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเปรียบเทียบ การเรียนการสอนเพศศึกษาระหว่างครู ผู้ปกครองและนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพศศึกษาในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของครู ผู้ปกครองและนักเรียนต่อไป และเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยป้องกันและแก้ไขสถานการณ์ของปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศของนักเรียนได้

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาความต้องการการเรียนการสอนเพศศึกษาของครู ผู้ปกครองและนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2, 3 และ 4
2. เปรียบเทียบความต้องการการเรียนการสอนเพศศึกษาระหว่างครู ผู้ปกครองและนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2, 3 และ 4
3. ศึกษาแนวทางจัดทำหลักสูตรเพศศึกษา สำหรับช่วงชั้นที่ 2, 3 และ 4 ที่ได้รับการยอมรับจากครูผู้ปกครองและนักเรียน

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครูที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการสอนเพศศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาในช่วงชั้นที่ 2 (ประถมศึกษาปีที่ 4-6) ช่วงชั้นที่ 3 (มัธยมศึกษาปีที่ 1-3) และช่วงชั้นที่ 4 (มัธยมศึกษาปีที่ 4-6) ของโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคใต้สามจังหวัด จับฉลากใต้จังหวัดสงขลา พัทลุง และยะลา

เลือกกลุ่มตัวอย่างใช้การเลือกแบบกำหนดโควตา (quota sampling) เพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยกำหนดสัดส่วนเท่ากันทั้งสามจังหวัด ใช้หลักการคำนวณตัวอย่างด้วยวิธีการ power analysis (Polit & Hungler, 1999) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ที่ effect size ระดับ .01 และที่ระดับ power ที่ .90 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 450 คนจาก 3 จังหวัด ในแต่ละจังหวัดใช้การจับฉลากเลือกโรงเรียนและเลือกครู ผู้ปกครอง และนักเรียน จำนวนกลุ่มละ 50 คน จังหวัดละ 150 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 450 คน

เลือกกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) โดยการจับฉลากเลือกครู ผู้ปกครองและนักเรียนที่ ให้ข้อมูลเชิงปริมาณ กำหนดให้กลุ่มย่อยแต่ละกลุ่ม ประกอบด้วย ครู 3 คน ผู้ปกครอง 3 คน นักเรียนหญิง 3 คน และนักเรียนชาย 3 คน รวมกลุ่มละ 12 คน จัดประชุมจังหวัดละ 1 ครั้ง รวมการสนทนากลุ่มย่อย ทั้งหมด 3 ครั้ง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถามจำนวน 3 ชุดคือ

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของครู ผู้ปกครองและนักเรียน
2. แบบสอบถามความต้องการการเรียนการสอนเพศศึกษาของครูผู้ปกครองและนักเรียนสร้างโดยใช้แนวคิดหลักสูตรการสอนเพศศึกษาขององค์การแพทย (2547) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 40 ข้อ รวม 6 ด้าน คือ 1) พัฒนาการของมนุษย์ 2) สัมพันธภาพ 3) ทักษะส่วนบุคคล 4) พฤติกรรมทางเพศ 5) สุขภาพทางเพศ และ 6) สังคมและวัฒนธรรม โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับคือ มาก ปานกลาง น้อย ไม่ต้องการ โดยกำหนดค่าคะแนนเป็น 3, 2, 1 และ 0 ตามลำดับ แปลผลคะแนนรายด้านและโดยรวมเป็นค่าเฉลี่ย กำหนดระดับคะแนน 4 ระดับแบบอันตรภาคชั้น โดยนำคะแนนสูงสุดลบด้วยคะแนนต่ำสุด แล้วหารด้วยจำนวนอันตรภาคชั้นที่ต้องการ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2546) ได้อันตรภาคชั้นของค่าคะแนน ดังนี้ 0-0.75 มีความต้องการการเรียนการสอน เพศศึกษาระดับต่ำ 0.76-1.50 มีความต้องการการเรียนการสอนเพศศึกษาระดับปานกลาง 1.51-2.25 มีความต้องการการเรียนการสอนเพศศึกษาระดับสูง 2.26-3.00 มีความต้องการการเรียนการสอนเพศศึกษาระดับสูงมาก ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนเพศศึกษา จำนวน 3 ท่าน หาความเที่ยงของเครื่องมือโดยใช้สูตร Cronbach's alpha ได้ค่าความเที่ยงสำหรับแบบสอบถามของครู ผู้ปกครองและนักเรียนเท่ากับ .96, .98 และ .94 ตามลำดับ

3. แนวคำถามการสนทนากลุ่มเพื่อใช้ในการสนทนากลุ่ม ที่ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมของประเด็นคำถามโดยผู้เชี่ยวชาญ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล โดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทำการทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการการเรียน

การสอนเพศศึกษาระหว่าง 3 กลุ่ม คือครู ผู้ปกครอง และนักเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one way analysis of variance) ใช้สถิติทดสอบ เอฟ (F-test) กรณีพบความแตกต่างจึงเปรียบเทียบ ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe's test) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างครู ผู้ปกครอง และนักเรียนจำนวนมากเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 65.30, 58.70 และ 66.00 ตามลำดับ) นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 82.00, 60.70 และ 68.00 ตามลำดับ) ครูและผู้ปกครองมีอายุเฉลี่ยใกล้เคียงกัน คือ ครูมีอายุเฉลี่ย 43.38 ปี ผู้ปกครองมีอายุเฉลี่ย 42.09 ปี ส่วนนักเรียนมีอายุเฉลี่ย 14.86 ปี ครูจบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 92.70) มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 20,001-30,000 บาท (ร้อยละ 46.00) ผู้ปกครองจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ร้อยละ

47.30) เป็นเกษตรกร (ร้อยละ 35.30) มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท (ร้อยละ 71.30) ทั้งครูและผู้ปกครองมีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย (ร้อยละ 74.00 และ 70.70 ตามลำดับ) ดังตาราง 1

2. ความต้องการการเรียนการสอนเพศศึกษาของครู ผู้ปกครองและนักเรียน

ผลการวิจัยพบว่าครูมีคะแนนเฉลี่ยความต้องการการเรียนการสอนเพศศึกษาในระดับสูงมาก ($\bar{X} = 2.56$) ขณะที่ผู้ปกครองและนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความต้องการการเรียนการสอนเพศศึกษาในระดับสูง ($\bar{X} = 2.09$ และ $\bar{X} = 2.02$) ดังตาราง 2

3. เปรียบเทียบระดับความต้องการเรียน การสอนเพศศึกษาระหว่างครู ผู้ปกครอง และนักเรียน

การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวตามตาราง 3 พบว่า ครู ผู้ปกครองและนักเรียนมีความต้องการเรียน การสอนเพศศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (ตาราง 4) พบว่า

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน (N = 450)

ข้อมูลส่วนบุคคล	ครู (n=150)		ผู้ปกครอง (n=150)		นักเรียน (n=150)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ						
ชาย	52	34.70	62	41.30	51	34.00
หญิง	98	65.30	88	58.70	99	66.00
2. อายุ						
11-20 ปี	-	-	-	-	-	-
21-30 ปี	13	8.70	4	2.70	-	-
31-40 ปี	33	22.00	66	44.00	-	-
41-50 ปี	69	46.00	65	43.30	-	-
51 ปีขึ้นไป	35	23.30	15	10.00	-	-
	$\bar{X} = 43.38$	S.D.=8.11	$\bar{X} = 42.09$	S.D.=7.66	$\bar{X} = 14.86$	
3. ศาสนา						
พุทธ	123	82.00	91	60.70	102	68.00

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน (N = 450) (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	ครู (n=150)		ผู้ปกครอง (n=150)		นักเรียน (n=150)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อิสลาม	26	17.30	56	37.30	46	30.70
คริสต์	1	0.70	3	2.00	2	1.30
4. สถานภาพสมรส						
โสด	27	18.00	-	-	150	100
คู่	111	74.00	134	89.30	-	-
หม้าย/หย่า/แยก	12	8.00	16	10.70	-	-
5. ระดับการศึกษา						
ช่วงชั้นที่ 2	-	-	71	47.30	26	17.30
ช่วงชั้นที่ 3	-	-	-	-	69	46.00
ช่วงชั้นที่ 4	-	-	42	28.00	55	36.70
อนุปริญญา	3	2.00	12	8.00	-	-
ปริญญาตรี	139	92.70	25	16.70	-	-
ปริญญาโท	8	5.30	-	-	-	-
6. อาชีพ						
นักเรียน					150	100.00
รับราชการ	150	100.00	28	18.80	-	-
ค้าขาย	-	-	19	12.70	-	-
รับจ้าง	-	-	29	19.30	-	-
เกษตรกร	-	-	53	35.30	-	-
ประมง	-	-	5	3.30	-	-
ธุรกิจส่วนตัว	-	-	8	5.30	-	-
แม่บ้าน	-	-	8	5.30	-	-
7. รายได้ต่อเดือน						
≤ 10,000	15	10.00	107	71.30	-	-
10,001-20,000	57	38.00	25	16.70	-	-
20,001-30,000	69	46.00	8	5.30	-	-
30,001-40,000	9	6.00	4	2.70	-	-
40,001 ขึ้นไป	-	-	6	4.00	-	-
8. ความเพียงพอของรายได้						
เพียงพอ	111	74.00	106	70.70	-	-
ไม่เพียงพอ	39	26.00	44	29.30	-	-

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยความต้องการการเรียนการสอนเพศศึกษาของครู ผู้ปกครองและนักเรียน (N = 450)

เพศศึกษา	ครู (n=150)			ผู้ปกครอง (n=150)			นักเรียน (n=150)		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
พัฒนาการของมนุษย์	2.39	.50	สูงมาก	1.77	.72	สูง	1.64	.72	สูง
สัมพันธภาพ	2.64	.34	สูงมาก	2.17	.67	สูง	2.12	.51	สูง
ทักษะส่วนบุคคล	2.59	.40	สูงมาก	2.16	.63	สูง	2.09	.55	สูง
พฤติกรรมทางเพศ	2.52	.48	สูงมาก	1.98	.70	สูง	1.86	.68	สูง
สุขภาพทางเพศ	2.61	.42	สูงมาก	2.18	.63	สูง	2.21	.63	สูง
สังคมและวัฒนธรรม	2.58	.42	สูงมาก	2.28	.66	สูงมาก	2.24	.60	สูง
รวม	2.56	.33	สูงมาก	2.09	.58	สูง	2.02	.50	สูง

ครู มีค่าเฉลี่ยคะแนนความต้องการ เรียนการสอนเพศศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้านสูงกว่า ผู้ปกครองและนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) ส่วนผู้ปกครองและนักเรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนน ความต้องการเรียนการสอนเพศศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. แนวทางการจัดหลักสูตรเพศศึกษาสำหรับช่วงชั้นที่ 2, 3, 4 ที่ได้รับการยอมรับจากครู ผู้ปกครองและนักเรียน

ข้อมูลที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับครู ผู้ปกครอง และนักเรียน พบว่า หลักสูตรเพศศึกษา สำหรับช่วงชั้นที่ 2, 3, 4 ที่ได้รับการยอมรับจากครู ผู้ปกครองและนักเรียนมีลักษณะดังนี้คือช่วงชั้นที่ 2 ครู ผู้ปกครองและนักเรียน มีความคิดเห็นตรงกันว่า การสอนเพศศึกษาในช่วงชั้นนี้เป็นเรื่องจำเป็น เพราะเด็กวัยนี้เริ่มเข้าสู่วัยรุ่นเป็นวัยอยากรู้อยากลอง นอกจากนี้ ครูยังให้ข้อมูลว่าหลังจากจบชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 เด็กจำนวนมากต้องย้ายโรงเรียน ต้องปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมใหม่ หากไม่ได้เรียนเพศศึกษามาก่อน อาจตัดสินใจในทางที่ไม่ถูกต้อง ทั้งครู ผู้ปกครอง และนักเรียนมีความคิดเห็นตรงกันว่า การสอนเพศศึกษาในช่วงชั้นนี้เป็นการสอนเพื่อการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ซึ่งดีกว่าการแก้ปัญหาที่จะตามมา เนื้อหาที่ต้องสอนมีครบทั้ง 6 หมวดเน้นเนื้อหา 3 หมวดหลักคือ 1) พัฒนาการของมนุษย์ เนื้อหาประกอบด้วย การมีประจำเดือน การผื่นเปื่อยก การเปลี่ยนแปลง

ของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น 2) สัมพันธภาพ เนื้อหาประกอบด้วย พัฒนาการความสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิงและผู้ชาย การคบเพื่อนทั้งเพศเดียวกันและต่างเพศ และ 3) ทักษะส่วนบุคคล เนื้อหาประกอบด้วย การป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดและล่วงละเมิดทางเพศ ส่วนหมวดที่ต้องสอนรองลงมาคือ หมวดพฤติกรรมทางเพศ เนื้อหาประกอบด้วย ปฏิบัติการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้น อารมณ์เพศและการจัดการกับอารมณ์เพศ การรักษาวลสงวนตัว โอกาสที่จะนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ หมวดสุขภาพทางเพศ เนื้อหาประกอบด้วย การรักษาความสะอาดของร่างกายและอวัยวะเพศ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และหมวดสังคม และวัฒนธรรม เนื้อหาประกอบด้วย มารยาทในสังคมและการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมสำหรับวัยรุ่น โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบรรยาย ทำกิจกรรมกลุ่ม และการวิเคราะห์สถานการณ์จากสื่อต่าง ๆ ใช้สื่อการสอนที่ไม่ทำให้เกิดการยั่วทางเพศ เช่น ภาพประกอบหุ่นจำลองนิทาน ไปสเตอร์ บัตรงาน แผนภาพ ภาพการ์ตูน การสอนเพศศึกษาควรสอดแทรก ในกลุ่มสาระสุขศึกษาและวิทยาศาสตร์ ประเมินผลการเรียนการสอนโดยการสอบและการทำรายงาน

ช่วงชั้นที่ 3 นักเรียนให้ข้อมูลว่าวัยนี้เป็นวัยที่นักเรียนบางส่วนเริ่มมีเพศสัมพันธ์กันแล้ว หรือบางส่วนมีตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งครูและผู้ปกครองยอมรับ

ตาราง 3 วิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความต้องการ การเรียน การสอนเพศศึกษาของครู ผู้ปกครองและนักเรียน (N = 450)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F-ratio
รวม				
ระหว่างกลุ่ม	2	25943.02	12971.51	47.89***
ภายในกลุ่ม	447	121082.81	270.88	
รวม	449	147025.83		
พัฒนาการของมนุษย์				
ระหว่างกลุ่ม	2	1723.34	861.67	56.03***
ภายในกลุ่ม	447	6874.86	15.38	
รวม	449	8598.20		
สัมพันธภาพ				
ระหว่างกลุ่ม	2	1572.65	786.33	44.79***
ภายในกลุ่ม	447	7846.87	17.56	
รวม	449	9419.52		
ทักษะส่วนบุคคล				
ระหว่างกลุ่ม	2	779.69	389.85	37.46***
ภายในกลุ่ม	447	4651.99	10.41	
รวม	449	5431.68		
พฤติกรรมทางเพศ				
ระหว่างกลุ่ม	2	2389.61	1194.81	46.85***
ภายในกลุ่ม	447	11399.67	25.50	
รวม	449	13789.28		
สุขภาพทางเพศ				
ระหว่างกลุ่ม	2	831.36	415.68	26.00***
ภายในกลุ่ม	447	7145.62	15.99	
รวม	449	7976.98		
สังคมและวัฒนธรรม				
ระหว่างกลุ่ม	2	264.16	132.09	16.41***
ภายในกลุ่ม	447	3597.63	8.05	
รวม	449	3861.80		

*** p < .001

**ตาราง 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความต้องการการเรียนรู้การสอนเพศศึกษาของครู
ผู้ปกครองและนักเรียน (N = 450)**

เพศศึกษา	\bar{X}	ครู	ผู้ปกครอง	นักเรียน
รวม				
ครู	2.56	-	15.10***	16.95***
ผู้ปกครอง	2.09	-	-	1.85
นักเรียน	2.02	-	-	-
พัฒนาการของมนุษย์	2.39	-	3.74***	4.47***
ครู	1.77	-	-	.73
ผู้ปกครอง	1.64	-	-	-
นักเรียน				
สัมพันธภาพ				
ครู	2.64	-	3.75***	4.15***
ผู้ปกครอง	2.17	-	-	.41
นักเรียน	2.12	-	-	-
ทักษะส่วนบุคคล				
ครู	2.59	-	2.57***	2.97***
ผู้ปกครอง	2.16	-	-	.41
นักเรียน	2.09	-	-	-
พฤติกรรมทางเพศ				
ครู	2.52	-	4.31***	5.31***
ผู้ปกครอง	1.98	-	-	1.01
นักเรียน	1.86	-	-	-
สุขภาพทางเพศ				
ครู	2.61	-	2.96***	2.80***
ผู้ปกครอง	2.18	-	-	.16
นักเรียน	2.21	-	-	-
สังคมและวัฒนธรรม				
ครู	2.58	-	1.52***	1.71***
ผู้ปกครอง	2.28	-	-	.19
นักเรียน	2.24	-	-	-

*** p < .001

ว่าเป็นเรื่องจริง นักเรียนให้ข้อมูลว่ามีเพศสัมพันธ์เพื่อความสนุกเป็นการตอบสนองต่ออารมณ์และความต้องการทางเพศโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดตามมา ครู นักเรียนและผู้ปกครองเห็นว่าการสอน เพศศึกษาเป็นการสอนเพื่อให้รู้เรื่องเพศอย่างถูกต้อง และเข้าใจมากขึ้น เนื้อหาหลักที่ต้องสอนประกอบด้วย เนื้อหาทั้ง 6 หมวดเน้นเนื้อหา 3 หมวด คือ 1) พฤติกรรมทางเพศ เนื้อหาประกอบด้วยหลักการหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ การรักษาวาลสงวนตัว การจัดการกับอารมณ์ทางเพศโดยไม่มีเพศสัมพันธ์ การช่วยตัวเอง 2) สุขภาพทางเพศ เนื้อหาประกอบด้วยผลกระทบที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ปฏิบัติการตอบสนองทางร่างกายและความรู้สึกเมื่อมีการสัมผัสอวัยวะบางจุด สถานการณ์ที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การคุมกำเนิด การใช้ถุงยางอนามัย การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย และ 3) ทักษะส่วนบุคคล เนื้อหาประกอบด้วยทักษะการปฏิเสธ การป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ เนื้อหาที่ต้องสอนรองลงมาอีก 3 หมวดคือ พัฒนาการของมนุษย์ สัมพันธภาพและสังคมและวัฒนธรรม มีเนื้อหาเหมือนกับช่วงชั้นที่ 2 เพิ่มเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ ค่านิยมในสังคม การปรับตัวให้เข้ากับสังคม อคติทางเพศ การเบี่ยงเบนทางเพศ รวมทั้งยาเสพติด ชนิดต่างๆ ใช้กิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบบรรยาย ทำกิจกรรมกลุ่ม สร้างสถานการณ์จำลอง วิเคราะห์สถานการณ์ต่างๆ แลกเปลี่ยนประสบการณ์และบทบาทสมมติ สื่อการสอนควรมีความหลากหลายเช่นวีดีโอ วีซีดี คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) ถุงยางอนามัย ยาเม็ดคุมกำเนิด สื่อสิ่งพิมพ์ หรือเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ เช่น นักจิตวิทยา แพทย์ พยาบาลและตำรวจ เป็นต้น ควรแยกสอนเพศศึกษาเป็นวิชาเดี่ยว ซึ่งอาจเรียนแบบต่อเนื่องทุกชั้น หรือเป็นรายวิชาที่นักเรียนทุกคนต้องเรียน 1 รายวิชาใน ช่วงชั้น มีหน่วยน้ำหนัก 1 หน่วยกิต ประเมินผลโดยการสอบ ทำรายงาน การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม การนำเสนอผลงาน การแก้ไขสถานการณ์จำลอง การแสดงความคิดเห็น และการจัดนิทรรศการ

ช่วงชั้นที่ 4 ข้อมูลที่ได้จากครู ผู้ปกครอง และนักเรียนชี้ให้เห็นว่าวัยนี้เป็นวัยศึกษาค้นคว้า ขาดการยับยั้งชั่งใจ ในขณะที่นักเรียนให้ข้อมูลว่าเป็นผู้ใหญ่สามารถตัดสินใจเองได้ ไม่ชอบให้พ่อแม่หรือครูดูว่าการเรียนการสอนเพศศึกษาในช่วงชั้นนี้จึงเป็นการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรและเป็นการแก้ปัญหาเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดขึ้น เนื้อหาเหมือนกับช่วงชั้นที่ 3 เพิ่มเรื่องการเรียนรู้ที่ดี หน้าที่พลเมืองดี และการแก้ปัญหาเมื่อมีเพศสัมพันธ์ จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยการบรรยาย ทำกิจกรรมกลุ่ม กรณีศึกษา สถานการณ์จำลอง ทักษะศึกษาตามสถานที่ต่างๆ เช่น สถานรับเลี้ยงเด็กกำพร้า สถานที่ดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์ เป็นต้น รายละเอียดอื่นๆ เช่นเดียวกับช่วงชั้นที่ 3 ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับครูผู้สอนนักเรียนต้องการครูสอนเพศศึกษาที่เข้าใจนักเรียน อารมณ์ดี เก็บความลับได้ ไม่เครียด เข้ากับนักเรียนได้ดี ใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครองต้องการครูสอนเพศศึกษาที่มีความรู้กว้าง สามารถเชื่อมโยงความรู้กับเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ สื่อสารกับผู้ปกครองได้ดี และที่สำคัญคือต้องมีจริยธรรม มีจิตวิญญาณของความเป็นครู สุขภาพไม่พูดจาหยาบคาย ส่วนครูให้ความสำคัญกับครูสอนเพศศึกษาที่สมัครใจสอนและต้องเป็นครูที่ผ่านการอบรมเรื่องการสอนเพศศึกษา

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจต่อไปนี้

1. ครูมีค่าเฉลี่ยคะแนนความต้องการการเรียนการสอนเพศศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้านในระดับสูงมาก และสูงกว่าผู้ปกครองและนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับการศึกษาของอรวรรณ มีชัย (2542) ที่พบว่าครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่ผ่านการอบรมโครงการเสริมสร้างเจตคติและทักษะชีวิตเพื่อป้องกันเอดส์ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการสอนเพศศึกษาและโรคเอดส์ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา อาจเป็นเพราะครูได้เห็นสภาพปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์

ก่อนวัยอันควรของนักเรียนซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทราบว่านักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศที่ถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งไม่ทราบวิธีการดูแลตนเองเพื่อให้มีสุขภาพทางเพศที่ดี เมื่อพิจารณาข้อมูลทั่วไปพบว่า ครูส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสและมีอายุเฉลี่ย 43.38 ปี เป็นวัยที่มีลูกเป็นวัยรุ่นเช่นกัน อาจทำให้เข้าใจสภาพปัญหาของวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ครูยังมีความคุ้นเคยกับการสอนเพศศึกษา เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการได้มีหลักสูตรเพศศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 ได้ทำการปรับปรุงหลักสูตรและประกาศใช้ในปี พ.ศ. 2545 ครูทราบว่าหลักสูตรเพศศึกษาในปัจจุบันเป็นหลักสูตรที่กำหนดเนื้อหาเป็นรูปธรรมชัดเจนว่า เพศศึกษาประกอบด้วยเนื้อหา 7 หมวด ตามหลักสูตรเพศศึกษาขององค์การแพธ (2547) หมวดที่เพิ่มมา คือ หมวดบทบาททางเพศ เนื้อหาเน้นการแก้ปัญหาทางเพศของวัยรุ่น เช่น ช่วยชะลอการมีเพศสัมพันธ์ ในผู้ที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์ โดยแนะนำทางออกในการระบายนารมณ์ที่เหมาะสม มีการตัดสินใจที่ดี เข้าใจผลกระทบที่จะเกิดตามมาจากการกระทำของตนเอง ขณะเดียวกันก็ไม่ประณามผู้ที่มีประสบการณ์ทางเพศ แต่แนะนำการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยและแนะนำสถานบริการสุขภาพสำหรับวัยรุ่น (จรรยาพร ธรณินทร์, 2006; Clark, Brey & Banter, 2003)

ครูส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นผู้มีความรู้ความสามารถหรือผ่านการอบรมการสอนเพศศึกษามาแล้ว สามารถแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนเพศศึกษาได้ ทำให้ทราบข้อดีของการสอนเพศศึกษาในประเด็นต่างๆ เช่น การสอนเพศศึกษา ช่วยชะลอการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของเด็กผู้ชาย (Coyle, Kirby, Martin, Gomez & Gregorich, 2004) นักเรียนที่ได้รับการสอนเพศศึกษาแบบโมดูลมีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติต่อเรื่องเพศมากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (อุรสา พรสมม, 2545) ช่วยให้มีความรู้เรื่องสุขภาพ ทางเพศและปฏิบัติตัวเกี่ยวกับสุขภาพทางเพศได้ดี (วรตมา สุขวัฒนานันท์,

สุรินทร์ กลัมพากร, สุนีย์ ละกำป็น, สุลี ทองวิเชียรและรัชนี้ ธีระกิตติวัฒนา, 2547; Wight, et al., 2002) มีความรู้และทักษะชีวิตเกี่ยวกับเพศศึกษาในด้านความภาคภูมิใจในตนเอง ความรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะการตัดสินใจ และทักษะการปฏิเสธ โดยไม่เสียสัมพันธภาพ (รัตนาเจริญสาธิต, 2546) และมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศลดลง (พัชรินทร์ สิมทะราช, 2544)

2. ผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความต้องการการเรียนรู้การสอนเพศศึกษาในระดับสูง สอดคล้องกับการศึกษาของอัญชลี อยู่พรหม (2542) ที่พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน ราชวินิตมัธยมมีความรู้และเจตคติต่อการสอนเพศศึกษาในระดับสูง อาจเป็นเพราะรับรู้สภาพปัญหาเรื่องเพศของวัยรุ่นในสังคมปัจจุบันเป็นอย่างดี มีความห่วงใยไม่ต้องการให้ลูกมีปัญหาเรื่องเพศ เมื่อพิจารณาระดับการศึกษาของผู้ปกครองพบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นแม่ (ร้อยละ 58.70) จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา (ร้อยละ 75.30) และจำนวนหนึ่งประกอบอาชีพ เป็นเกษตรกร (ร้อยละ 35.30) อาจทำให้ผู้ปกครองรับรู้ว่าตนเองไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะสอนเรื่องเพศให้กับลูก จึงต้องการให้ครูสอนเพศศึกษาในระดับสูง สอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่า แม่มีความลำบากใจในการสอนเรื่องเพศให้กับลูกสาว และมีความคิดเห็นว่าบทบาทการสอนเพศศึกษาควรเป็นของครูและบุคลากรที่มสุขภาพ (Meschke, Bartholomae & Zentall, 2000; Shetty, Kowli & Patil, 2005)

อย่างไรก็ตาม ความต้องการการเรียนรู้การสอนเพศศึกษาของผู้ปกครองน้อยกว่าของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) สอดคล้องกับการศึกษาของมาโนช เมืองโย (2547) ที่พบว่า ผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติต่อการสอนเพศศึกษาน้อยกว่าครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องเพศศึกษาน้อยกว่าครู อาจมีความเชื่อว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องที่ไม่ควรเปิดเผย และกลัวว่าการสอนเพศศึกษาจะเป็นการชี้โพรงให้กระรอก (จิราพร มงคลประเสริฐ,

2545; สุรีย์พร กฤษเจริญ และกอบแก้ว สุวรรณ, 2545) และผู้ปกครองคิดว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องที่ลูกเรียนรู้ได้เองโดยไม่ต้องสอน (ภารดี บุญเพิ่ม, 2544) นอกจากนี้ การศึกษาของมรุตา เจริญทวีทรัพย์ (2545) พบว่า ปัญหาของลูกวัยรุ่นที่ผู้ปกครองเป็นห่วงและหนักใจมากที่สุด คือ ปัญหาเสพติด ส่วนปัญหาเรื่องเพศเป็นปัญหารองลงมา อาจทำให้ผู้ปกครองมีความต้องการการเรียนการสอนเพศศึกษาน้อยกว่าครู

3. นักเรียนมีความต้องการการเรียนการสอนเพศศึกษาในระดับสูง แต่ต่ำกว่าครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) และต่ำกว่าผู้ปกครองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติสอดคล้องกับการศึกษาของมาโนช เมืองโย (2547) ที่พบว่าครู ผู้ปกครอง และนักเรียนมีทัศนคติต่อการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยครูมีทัศนคติต่อการสอนเพศศึกษามากกว่าผู้ปกครองและนักเรียน ส่วนทัศนคติระหว่างผู้ปกครองและนักเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ การที่นักเรียนมีความต้องการการเรียนการสอนเพศศึกษาน้อยกว่าครูและผู้ปกครอง อาจเป็นเพราะนักเรียนมีแหล่งให้ความรู้เรื่องเพศได้มากมายหลายแหล่ง โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อน หรือพี่น้อง (กาญจนา แก้วเทพ, 2543; Shetty, Kowli & Patil, 2005) ซึ่งเป็นกลุ่มที่นักเรียนให้ความไว้วางใจมาก นักเรียนส่วนใหญ่กำลังศึกษาในช่วงชั้นที่ 2 และ 3 เป็นวัยรุ่นเต็มตัว เป็นวัยเชื้อเพื่อน (เพชรรัตน์ ศิริวงค์, 2544) เริ่มห่างจากพ่อแม่ไปสนิทสนมกับกลุ่มเพื่อน ใช้เวลากับเพื่อนมาก เพื่อหาเอกลักษณ์ของตนเอง แสวงหาการยอมรับจากผู้อื่น ฝึกทักษะสังคม และสนุกสนานกับสังคมเพื่อน วัยรุ่นเรียนรู้พฤติกรรมจากเพื่อนๆ อย่างมาก เกิดเป็นค่านิยม ทัศนคติ แนวปฏิบัติจนเป็นนิสัยหรือพฤติกรรมต่างๆ ได้มากมาย ในขณะที่อาจมองพ่อแม่หรือครูอาจารย์ในทางไม่ดี อาจพูดถึงความบกพร่องของพ่อแม่หรือครู อาจารย์ และแสดงออกอย่างไม่สุภาพเรียบร้อย (พนม เกตุมาน, 2006) นอกจากนี้ ในปัจจุบันนักเรียนสามารถเข้าถึง ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องเพศจากสื่อสารมวลชนประเภทต่างๆ ได้อย่างง่ายดาย สะดวกและรวดเร็ว เช่น อินเทอร์เน็ต

โทรศัพท์มือถือ และเว็บแคม (ชินุทัย กาญจนจิตรา, ชาย โพรธิตา, กฤตยา อาชวนิจกุลและวาสนา อิมเอม, 2548) สอดคล้องกับการศึกษาของดวงฤทัย พงศ์ไพฑูรย์ (2544) ที่พบว่า การเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อมวลชนเฉพาะกิจ มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องเพศศึกษาของวัยรุ่น โดยการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนประเภท นิตยสาร/วารสาร และสื่อเฉพาะกิจ ประเภทวีดีโอ/วีซีดี มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องเพศศึกษามากที่สุด

4. หลักสูตรเพศศึกษาสำหรับช่วงชั้นที่ 2, 3 และ 4 ที่ได้รับการยอมรับจากครู ผู้ปกครองและนักเรียน ผลการวิจัย พบว่า ครู ผู้ปกครองและนักเรียนมีความคิดเห็นตรงกันว่า ควรสอนเพศศึกษาครบทั้ง 6 หมวด ในช่วงชั้นที่ 2, 3 และ 4 โดยกำหนดให้เนื้อหา สื่อการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน และรายวิชาที่สอนมีความแตกต่างกันในแต่ละช่วงชั้น ในช่วงชั้นที่ 2 ซึ่งเป็นชั้นประถมศึกษาตอนปลาย เนื้อหาหลักคือเรื่องการป้องกันการใช้เพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การถูกล่วงละเมิดทางเพศ และการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมของวัยรุ่น กิจกรรมการเรียนการสอนและ สื่อการสอนต้องไม่ทำให้นักเรียนรู้เรื่องเพศเร็วหรือ มากเกินไป สอนโดยบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและวิทยาศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 3 โดยควรมีเนื้อหาทั้ง 6 หมวด สอนเพื่อวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อให้นักเรียนรู้เรื่องเพศอย่างถูกต้องและเข้าใจมากขึ้น เพราะนักเรียนในช่วงชั้นนี้บางส่วนเริ่มมีเพศสัมพันธ์กันแล้ว สื่อการสอนใช้ของจริงได้ เช่น ถุงยางอนามัย ยาเม็ดคุมกำเนิด เป็นต้น และควรแยกเป็นรายวิชาเดียว จำนวน 1 หน่วยกิต สำหรับเนื้อหาในช่วงชั้นที่ 4 ควรเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดขึ้น สื่อการสอนและรายวิชาที่สอนเช่นเดียวกับช่วงชั้นที่ 3

ผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ ชไมมาศ บรรพพงศ์ (2544) ที่พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายร้อยละ 23.50 เคยถูกล่วงละเมิดทางเพศและเพื่อลดปัญหาดังกล่าวควรมีการสอนเพศศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ก่อนที่เด็กจะพบกับปัญหาเหล่านี้

เด็กรู้วิธีหลีกเลี่ยงและมีทัศนคติที่ถูกต้อง ช่วยให้เด็กสามารถป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศได้ และสอดคล้องกับความคิดเห็นของพนม เกตุมาน (2006) ที่กล่าวว่าวัยรุ่นตอนต้นอายุ 12-14 ปี มีความพร้อมที่จะเรียนรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจ ในวัยรุ่น การคบเพื่อนต่างเพศ ความผิดปกติทางเพศที่พบได้บ่อย รังกร่วมเพศและการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง วัยรุ่นตอนกลางอายุ 14-16 ปี มีความพร้อมที่จะเรียนรู้เรื่องการเลือกคบแฟน การเลือกคู่ครอง การแต่งงานและชีวิตครอบครัว เพศสัมพันธ์และปฏิกิริยาตอบสนองทางเพศ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การตั้งครภ์และการแท้งบุตร การคุมกำเนิด วัยรุ่นตอนปลายอายุ 16-18 ปี มีความพร้อมที่จะเรียนรู้เรื่องการวางแผนครอบครัว การคลอดบุตรและการป้องกันปัญหาทางเพศ ส่วนการศึกษาของพรเพ็ญ สุวรรณเดชา, สุนิสา สิริวิพันธ์และวิมล ภคธีรเชียร (2548) พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดปัตตานี ต้องการได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ และการร่วมเพศอย่างถูกวิธี ถูกหลักและปลอดภัยมากที่สุด รองลงมาคือการคบเพื่อนต่างเพศ และการปฏิบัติตัวอย่างเหมาะสมกับเพื่อนต่างเพศ การวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิด

เห็นได้ว่าทั้งครูและผู้ปกครองเปิดใจกว้างยอมรับกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ จึงให้การยอมรับหลักสูตรเพศศึกษาตามความต้องการของนักเรียนได้ เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การเรียนการสอนเพศศึกษา ประสบผลสำเร็จ เพราะหลักสูตรเพศศึกษาที่ผ่านมาคือ หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ปีพ.ศ. 2533 ไม่ประสบความสำเร็จเพราะมีเนื้อหากว้างในชั้นประถมศึกษา เนื้อหาเน้นสังคมทั่วไปมากกว่าจะเป็นสังคมวัฒนธรรม ที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ เนื้อหาธรรมชาติทางเพศไม่เป็นไปตามพัฒนาการทางเพศ ในระดับมัธยมศึกษาเนื้อหาไม่ตรงกับปัญหาของวัยรุ่น ไม่ทันสมัยและไม่ตอบสนอง ความอยากรู้อยากเห็นของวัยรุ่น (จรรยาพร ธรณินทร์, 2006; ยุกา พูนขำ, 2541) สอดคล้องกับการศึกษาของสาโรจน์ เพชรมณี (2545) ที่พบว่า หลักสูตรชีวิตครอบครัวและเพศศึกษาที่ได้รับ

การพัฒนาโดยการมีส่วนร่วมของครู ผู้บริหาร นักเรียน ผู้ปกครอง ศึกษานิเทศก์ และผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่น เป็นหลักสูตรที่ทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เป็นกลุ่มทดลองมีความรู้ เจตคติ ทักษะชีวิต การปฏิบัติเกี่ยวกับชีวิตครอบครัว และเพศศึกษามากกว่าก่อนทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่า เป็นหลักสูตรที่นักเรียน ผู้ปกครอง ครู ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และ ผู้เชี่ยวชาญมีความพึงพอใจมาก

ส่วนครูที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนเพศศึกษาพบว่า ครู ผู้ปกครองและนักเรียนมีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะที่สำคัญของครูผู้สอนเพศศึกษา คือ เป็นผู้เก็บความลับได้ใจกว้าง เข้ากับนักเรียนได้ดี ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นคนสุภาพ มีจริยธรรมและผ่านการอบรมการสอนเพศศึกษามาก่อน สอดคล้องกับความคิดเห็นของพนม เกตุมาน (2006) ที่กล่าวว่าผู้สอนเพศศึกษาต้องเป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อเรื่องเพศ ไม่มองเรื่องเพศเป็นเรื่องสกปรกน่าอาย เปิดใจกว้างยอมรับในพฤติกรรมทางเพศได้มากแต่มีขอบเขตตามขนบธรรมเนียม ประเพณี ที่ดี และมองนักเรียนในทางที่ดี ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอนต้องสนุก ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด มีการสื่อสาร สองทาง เปิดโอกาสให้ซักถาม สื่อการสอนต้องมีความตื่นเต้นเร้าใจ ชวนคิดและชวนให้มีส่วนร่วม

สรุป

ผลการศึกษาพบว่า ครูมีความต้องการการเรียนการสอนเพศศึกษาในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงกว่าผู้ปกครองและนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าครูน่าจะมีความพร้อมในการสอนเพศศึกษาเป็นแนวโน้มที่ดีในการส่งเสริมการสอนเพศศึกษาในโรงเรียน ในขณะที่ผู้ปกครองและนักเรียนมีความต้องการการเรียนการสอนเพศศึกษาในระดับสูง แต่น้อยกว่าครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น ครูควรจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาโดยให้ผู้ปกครองและนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ครูควรจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาแบบนักเรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียน

มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ได้อย่างตรงตามความต้องการ และพัฒนาการทางเพศของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้เรื่องเพศที่ถูกต้องจากครู และพบว่า ครูและผู้ปกครองให้การยอมรับหลักสูตรเพศศึกษาตามความต้องการการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่จะทำให้การเรียนการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนสามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กมลชนกเทพสิทธิ์ และคณะ. (2545). การเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี กลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาศึกษาปีที่ 5 สังกัดกรมสามัญศึกษาใน 20 จังหวัดรอบที่ 7 พ.ศ. 2544. วารสารโรคเอดส์, 14(2), 93-103.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2543). มิติทางเพศ : มุมมองทางสังคม. ใน ทองกร ยันรังสี, ธนพรรณ ฟองศิริ, ราตรี ศิริศรีตรีรักษ์, วิภา ภวานาภรณ์, ศิริวรรณ แซ่โจ้ว และอุมา ภูษิตาภรณ์ (บรรณาธิการ), รายงานการสัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ ครั้งที่ 7 (หน้า 19-193). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- จรรยาพร ธรณินทร์. (2549). นานี้การสอนเพศศึกษา ไปถึงไหน. (ออนไลน์). มีที่: <http://www.charuaypon.toranin.com>. สืบค้นเมื่อ: [15 พฤษภาคม 2549].
- จิราพร มงคลประเสริฐ. (2545). ผลของการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาต่อการรับรู้บทบาทหญิงชาย และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในระยะเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นของนักเรียนชาย และหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอหนองหิน จังหวัดน่าน. ในบุปผา ศิริรัมย์ และจรรยา เศรษฐบุตร (บรรณาธิการ), รายงานวิจัยโครงการพัฒนางานวิจัยด้านเพศภาวะ มิติทางเพศและ อนามัยการเจริญพันธุ์ชุดที่ 2. (หน้า 1-53). นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากร และสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชไมมาศ บรรพพงศ์. (2544). ความรู้ทัศนคติการปฏิบัติตัวในเรื่องเพศศึกษา การถูกล่วงละเมิดทางเพศ รวมทั้งพฤติกรรมป้องกันในนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายสังกัด กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาแพทยศาสตรมหาบัณฑิต (เวชศาสตร์ชุมชน) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2546). สถิติเพื่อการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ชันทัญญ์ กาญจนจิตรา และคณะ. (2548). สุขภาพคนไทย 2548. กรุงเทพฯ: บริษัททองค้อเนปเปอร์ จำกัด.
- ดวงฤทัย พงศ์ไพฑูรย์. (2544). การเปิดรับข่าวสารความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับเพศศึกษาของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทแพทยศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราณี กวีทาภิรมย์. (2544). เพศศึกษา...เพื่อลดการมีเพศสัมพันธ์ของเยาวชนผื่นหรือจริง? อภิปรายทั่วไป. ในทองกร ยันรังสี, ราตรี ศิริศรีตรีรักษ์, ลิซ่า กันธมาลา, พรทิพย์ ยุคตานนท์, ศิริวรรณ แซ่โจ้ว, ศิริวรรณ สร้อย ทรัพย์และศิริกุล ลพสุนทร (บรรณาธิการ), สรุปรายงานการสัมมนาระดับชาติเรื่อง โรคเอดส์ ครั้งที่ 8 (หน้า 88). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- พนม เกตุมาน. (2549). การสอนเพศศึกษา-ครอบครัวศึกษาในวัยรุ่น. (ออนไลน์) มีที่: <http://www.psyclin.co.th>. สืบค้นเมื่อ: 15 พฤษภาคม 2549.
- พรเพ็ญ สุวรรณเดชา, และคณะ. (2548). ความรู้เรื่องเพศศึกษาและความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ การให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดปัตตานี. วารสารสงขลานครินทร์ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 11(4), 363-380.
- พัชรินทร์ สิมทะราช. (2544). ผลของการพัฒนาทักษะการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ต่อการรับรู้สมรรถนะในตนเองและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชายระดับอาชีว

- ศึกษา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. พิมพ์วรรณ อิศรภักดี. (2545). วัยรุ่น พฤติกรรมทางเพศ และเพศศึกษา. *ประชากรและการพัฒนา*, 22(4), 1-2.
- เพชรรัตน์ คีร์วงค์. (2544). เข้าใจให้ถึงโลกของวัยรุ่น. *Health*, 24(2), 37-41.
- ภารดี บุญเพิ่ม. (2544). การสอนเพศศึกษาของครอบครัวที่มีบุตรวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มานโซ เมืองโย. (2547). ศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน โรงเรียนบ้านสวน (จันทบุรี). วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มธุรดา เจริญทวีทรัพย์. (2545). แนวทางในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในครอบครัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุพา พูนขำ.(2544). เพศศึกษา: ภูมิคุ้มกันที่วัยรุ่น ต้องได้รับ. *Health*, 24(2), 26-32.
- รัตนา เจริญสาธิต. (2546). ผลของการสอนเพศศึกษาโดยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ที่มีต่อ ความรู้และทักษะชีวิตเกี่ยวกับเพศศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน สาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม). วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรัตมา สุขวัฒนานันท์ และคณะ. (2547). โปรแกรมการสอนสุขอนามัยทางเพศต่อความรู้ เจตคติและการปฏิบัติสุขอนามัยทางเพศ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารสุขศึกษา*, 27(96), 54-63.
- สาโรจน์ เพชรมณี. (2545). การพัฒนาหลักสูตรชีวิตครอบครัวและเพศศึกษาตามแนวคิดใหม่สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาสุศึกษาดุสิตบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุรีย์พร กฤษเจริญ และกอบแก้ว สุวรรณ. (2545). การรับรู้บทบาทหญิงชายและมิติทางเพศ ของผู้ป่วย มะเร็ง ปากมดลูกและสามี. ใน จรรยา เศรษฐบุตร และบุผา ศิริศรี (บรรณาธิการ), รายงานการวิจัยด้านเพศภาวะมิติทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ ชุดที่ 1 (หน้า 125-178). นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- องค์การแพช. (2547). คู่มือการจัดการกระบวนการเรียนรู้ "เพศศึกษา". กรุงเทพฯ: ธีรรัตน์การพิมพ์.
- อรวรรณ มีชัย. (2542). การศึกษาความคิดเห็นของ ครูที่ผ่านการอบรมโครงการสร้างเสริมเจตคติและทักษะชีวิตเพื่อป้องกันเอดส์ต่อการสร้าง เครือข่าย "เพื่อนเตือนเพื่อน" ของนักเรียน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อร่ามศรี กฤษณเศรษฐี.(2543). การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทักษะชีวิตและอนามัยการเจริญพันธุ์ เพื่อส่งเสริม อนามัยการเจริญพันธุ์สำหรับ กลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย กรณีศึกษาแบบมีส่วนร่วม ในสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร. *Thailand Journal of Health Promotion and Environmental Health*, 23(3), 95-103.
- อรุสา พรสม. (2545). การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจและเจตคติต่อเรื่องเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยวิธีการสอนเพศศึกษาแบบไม่ดูลูกกับแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- อัญชลี อยู่พรหม. (2542). ความรู้และเจตคติของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชวินิตมัธยม กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการสอนเพศศึกษาในโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Clark, J.K.; Brey, R.A.; & Banter, A.E. (2003). Physicians as educators in adolescent sexuality education. *The Journal of School Health*, 73(10), 389-391.
- Coyle, K.K.; Kirby, D.B.; Martin, B.V.; Gomez, C.A., & Gregorich, S.E. (2004). Draw the line/respect the line: A randomized trial of a middle school intervention to reduce sexual risk behavior. *American Journal of Public Health*, 94(5), 843-851.
- Meschke, L.L.; Bartholomae, S., & Zentall, S.R. (2000). Adolescent sexuality and parent-adolescent processes; Promoting healthy teen choices. *Family Relations*, 49(2), 143-154.
- Polit, D.F., & Hungler, B.P. (1999). *Nursing research principles and methods*. Philadelphia: Lippincott.
- Shetty, P.; Kowli, S.; & Patil, V. (2005). *Attitudes of mothers towards sex education of adolescent girls*. (Online) Available from: <http://w3.whosea.org>. accessed: 16 January 2006.
- Wight, D., et al. (2002). Limits of teacher delivered sex education: Interim behavioural outcomes from randomized trial. *British Medicine Journal*, 324(15), 1430-1433.